

Konstruerte bud – fikk sparken

En eiendomsrådgiver hos ett av de fem Aktiv-kontorene i Bergen har sluttet på dagen på grunn av «svikaktig opptreden overfor arbeidsgiver, selger og kjøper», skriver Aktiv Eiendomsmegling i en pressemelding, ifølge bt.no.

Lovbruddet ble avdekket etter en ekstraordinær gjennomgang av budjournalen, hvor det gikk frem at eiendomsrådgiveren hadde lagt inn et fiktivt bud på en eiendom. Eiendomsrådgiveren innrømmet lovbruddet da han ble avslørt for tre måneder siden.

Meglerselskapet varslet Kredittilsynet om saken, og arbeidstageren måtte gå på dagen. I samråd med Norges Eiendomsmeidlerforbund (NEF) har Aktiv valgt ikke å politianmelde den ansatte.

– Vi er rystet og dypt sjokkert over at dette har kunnet finne sted, da det strider mot både lov om eiendomsmegling, god megleriskikk og interne etiske regler og retningslinjer. Dette er en særdeles grov personalsak, sier daglig leder **Vibeke Haugsdal**.

Nye advarsler fra Kredittilsynet

Kredittilsynet advarer på sine nettsider mot investeringstilbud fra blant andre Park East Capital, Quality Capital Management og Tranen Capital.

Bakgrunnen for advarslene er at selskapene ikke har tillatelse til å yte investeringstjenester i Norge.

De siste to årene har investeringsrådgivning vært underlagt strenge konsesjonsregler. Uten konsesjon er det ulovlig å gi råd om sparing og investering. Regelverket er basert på EUs såkalte Mifid-direktiv, og stiller strenge krav til rådgivningsprosess og produkter.

Kredittilsynets direktør Bjørn Skogstad Aamo advarer.

Dyrere å bli kortsvindlet

1. november innføres EUs betalingstjenesteregulering. Det medfører nye vilkår for kredittkortbrukere, skriver dinepenger.no.

En av de viktigste endringene er økning av egenandelen hvis kortet ditt misbrukes.

– I dag må du dekke inntil 800 kroner av beløpet dersom kortet ditt blir misbrukt uten at du selv kan klandres for det, skriver nettstedet. Denne grensen økes til 1200 kr som følge av det nye direktivet. Har du opptrådt grovt uaktsomt, kan du i dag kreves for inntil 8000 kr. Med de nye reglene økes grensen til 12 000 kr.

Hensikten med direktivet er å harmonisere regelverket for betalingstjenester.

Billigst å varme opp huset

■ Spar 7500 på strøm kontra olje ■ Varmepumpe også lønnsomt

Du kan halvere energikostnadene dine om du varmer opp boligen med strøm i stedet for oljefyr i vinter.

JOHAN BROCKFIELD

Prisen på strøm er uvanlig lav denne høsten. Nå i midten av oktober handles strøm for ca. 26-27 øre pr. kWh på kraftbørsen NordPool. Med en pågående pris-skrig mellom strømleverandørene kan du som forbruker ende med spotpris på godt under 30 øre for én kWh. Til sammenligning var markedsprisen på strøm i gjennomsnitt 52 øre/kWh i september 2008 – omtrent dobbelt så dyrt.

En forholdsvis høy oljepris og dyre pellets gjør dermed strøm til den desidert billigste energikilden for de fleste norske husstander.

Beregninger gjort med Aftenpostens energikalkulator viser at en familie som har et energiforbruk på 25 000 kWh i året med dagens strømpris må betale 8800 kroner i året i totale energikostnader.

Dersom husstanden i stedet bruker olje som oppvarmingskilde stiger den årlige energikostnaden til over 16 300 kroner.

Har du allerede en nedbetalt varmepumpe vil imidlertid denne løsningen bli aller billigst, med priser ned mot 4300 kroner i året (se fakta).

Eksperimentere. Energikalkulatoren er utviklet av Norsk Teknologi i samarbeid med Aftenposten. Det var Norsk Teknologis Erik Pilgaard som fikk ideen til en kalkulator der brukeren selv kan veie totalkostnaden ved ulike energiformer opp mot hverandre.

– Vi har lagt inn standardverdier i kalkulatoren som gjenspeiler både dagens energipriser og investeringskostnadene for ulike varmelegger, sier Pilgaard.

– Så kan bru-

keren leke seg med scenarier der både strømpris og oljepris endrer seg, og se hva som lønner seg for den enkelte.

Lav etterspørsel. Det er altså særlig lav strømpris som gjør elvarmeanlegg til det mest lønnsomme nå.

– Historisk sett er strømprisen lavere nå enn den pleier å være, bekrefter Lars Galtung, kommunikasjonsdirektør for kraftbørsen NordPool.

– Årsaken er veldig gode magasintall i kombinasjon med at etterspørselen etter strøm fra industri og næringsliv er lavere enn den pleier, forklarer han.

Den gode nyheten for norske forbrukere er at strømprisen heller ikke forventes å stige radikalt i tiden fremover: Strøm levert i første og andre kvartal av 2010 prises til rundt 30 øre pr. kWh, viser tall fra NordPool.

Spot er godt. Det er nå mulig å binde strømprisen på et relativt lavt nivå med en fastprisavtale: 12 måneder fremover i tid kan du være sikret en kWh-pris på 36 øre. Seniorrådgiver Gisle Høyland i Norsk Familieøkonomi forteller at prisen man betaler for å binde strømprisen har gått ned.

«Brukeren kan leke seg med scenarier der både strømpris og oljepris endrer seg, og se hva som lønner seg for den enkelte»

Erik Pilgaard, Norsk Teknologi

at strømprisen ikke blir særlig høyere i vinter, og derfor er vi veldig forsiktede med å anbefale folk å binde strømprisen for ett år, sier Høyland.

Det er også mulig å binde strømprisen for tre år, til ca. 44 øre pr. kWh.

– Denne prisen kan vise seg å være behagelig å binde, sier Høyland, som presiserer at det som kjent er veldig vanskelig å spå om fremtiden.

johan@aftenposten.no

Hvis du ikke har tilgang på gratis ved, er det nå billigere å fyre med strøm. FOTO: SCANPIX

nyheter Sport Debatt Kultur Reise Forbruker Oslopubl E24 Vær A.Å

Energikalkulator

1 2 3 Oppvarming

Oppvarmingssystem	Investeringskostnad (kr)	Levetid (år)
Elvarme	20 000	25
Styresystem	7 000	15
Varmepumpe Luft til luft	25 000	12
Fullstakende	25 000	15
Moderno vedovn	7 000	20
Oljefyr med oljetank	30 000	20
Pelletskjel	45 000	20
Varmepumpe Geovann til vann	130 000	20
Varmepumpe Luft til vann	60 000	15
Vannbåret varmesystem	60 000	50

Forrige | Neste

NEF Energikalkulatoren tar utgangspunkt i at man ikke har noen oppvarmingskilder i sette investeringskostnaden til 0 kr.

Oljefyr, pelletskjel, geovann til vann varmepumpe og luft til vann varmepumpe trever et vannbåret varmesystem. Dersom du har vannbåret varme fra før, skriv "0" i investeringskostnad for vannbåret varmesystem

Feltene kan endres etter behov. For å få et nyttig resultat av kalkulatoren er det svært viktig å fylle inn riktig investeringskostnad. Har du elvarme eller andre varmekilder som er nedbetalt, skal verdien settes til 0.

Hva er billigst? Noen eksempler

I vårt første regneeksempel satte vi investeringskostnaden for elvarme og oljefyr til null for sammenligningens skyld.

Om du allerede har en luft til luft-varmepumpe nedbetalt vil dette lønne seg fremfor elvarme, med en årskostnad på 7400 kroner.

For en som bygger bolig og velger varmeanlegg vil elvarme koste 10 000 kroner og oljevarme 18 500 kroner pr. år – med dagens priser.

Dersom alle investeringskostnadene settes til null er geo/vann til vann-varmepumpe desidert billigst: Eier du allerede en slik løsning slipper du unna med 4300 kroner i årlige oppvarmingskostnader.

Vi har gjennomgående brukt standardverdier for strømforbruk og energipriser.

Anmelder hundegårdselger

Jeg ble lurt, sier hundeeieren **Tom Erik Sæthern** fra Sem i Vestfold til Dagbladet. Han har bestilt og forhåndsbetalt 1990 kroner for en hundegård fra selskapet Cigam i Søgne i Vest-Agder. TV 2 hjelper deg fortalte i går kveld hele historien om den angivelige hundegårdsvindelen. – Jeg har sett litt på noen andre tilbud. Da har det kostet 5-7000 kroner for tilsvarende hundegårder, sier Schjølberg til avisen.

Han sier han nå vil anmelde selskapet. Det har omtrent 60 andre gjort før ham, opplyser politiadvokat **Johan Martin Kile** til Dagbladet.

Daglig leder i selskapet har ikke besvart avisens henvendelser.

Hvor lett er det å vinne?

Har du pengene i madrassen, prøver du deg i fond, eller spiller du bare Lotto? Når får du full erstatning fra Norges Bank for en ødelagt pengeseddel, når minst 50 eller 55 prosent av seddelen er i behold? Og hva kalles en periode med optimisme i aksjemarkedet, og en venter stigende børsкурser? Gråmarked, bull market eller bear market? Vet du svaret? Prøv vår pengequiz og sjekk hva du kan om penger, lån og sparing.

Du finner quizen på ap.no/pengenedine

Vil du ha e-post fra oss?

Er du interessert i boligmarkedet, renter, bankvilkår og skatt? På Aftenpostens Pengene Dine-sider på nettet kan du lese om dette hver dag. Vi skriver artikler om bolig, rente, bank, skatt, mobilmarkedet, dine rettigheter og selvavgivelsen. Vi lager **pristester** og **serVICETESTER** av kjente merkevarer og firmaer. Du finner også ulike **quizer** og **tester**.

Våre **kalkulatorer** og **guider** gir deg mer informasjon om blant annet valutakursene, rentevilkår og hvilke energikilder som er billigst for ditt bruk.

Nyhetsbrev

Meld deg på vårt ukentlige nyhetsbrev på ap.no/pengenedine

med strøm

■ Regn ut selv med Aftenpostens energikalkulator

Abonnement Kundeservice Annonser A-kortet

1 2 3 4

NORSK TEKNOLOGI
Vi moderniserer Norge

Kryss av for en mer avansert versjon

ngskilde

ra før. Hvis du har elvarme, pellets eller en annen oppvarmingskilde, må du

umppe trever et vannbåret varmesystem. Dersom du har vannbåret varme

Finn beste strømleverandør!

Under «kalkulatorer» på ap.no/pengenedine finner du en strømkalkulator, der du enkelt kan sammenligne den strømvartalen du har i dag med avtaler som tilbys av andre aktører – og se hvor mye du kan spare på å bytte strømselskap.

På konkurransetilsynet.no vil du kunne klikke deg frem til de ulike leverandørene, og skifte leverandør på en enkel måte. Husk at du må oppgi såkalt Målerpunkt-ID for å skifte leverandør.

Nummeret finner du på måleren i sikringskappet ditt.

Strømhjelp for den late

Nettjenester hjelper deg å finne den billigste el-leverandøren.

Gratis-tjenesten **Minstrøm.no** sender deg som strømkunde ut på anbud, og garanterer at «vi flytter deg til billigste strømleverandør» blant anbudsgiverne. Men lønner det seg å bruke slike tjenester?

Hemmelig deltagerliste. Aftenpostens strømbarmometer viser at det på langt nær er sikkert at du sparer 600 kroner pr. år på å bytte til den billigste strømleverandøren – det kommer helt an på hva slags strømvartale du har i dag. Minstrøm.no tar betalt fra strømleverandørene for hver nye kunde de sluser over til leverandøren. Langt fra alle landets strømleverandører ønsker derfor å delta i anbuds-konkurransen. Dermed kan du som strømkunde ende opp med en leverandør som ikke er landets billigste.

Hvilke strømleverandører er med blant Minstrøms anbudsleverandører?

– Tjenesten er åpen for alle landsdekkende tilbydere. Så det er opp til hver enkelt leverandør om den ønsker å konkurrere om brukerne på pris, sier Thomas Granhaug, daglig leder i Minstrøm.no.

Dyrt og variabelt. Minstrøm.no formidler kun variabel strømpris. Det er velkjent at spotpris over tid er den billigste strømvartalen.

Hvorfor velger Minstrøm variabel strømpris, når alle undersøkelser viser at spotpris er billigst?

– Minstrøm er en ny tjeneste, og foreløpig formidler den kun til-

Ifølge kalkulatoren er varmepumpe billigere enn pellets. FOTO: SCANPIX